

natuurtoets

Actualisatie natuurtoets Spoorlanden, IJssel- muiden

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Gemeente Kampen

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Actualisatie natuurtoets Spoorlanden, IJsselmuiden

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
18-291	4 juli 2018	Definitief

Auteur(s)

S.A.M. (Bas) Peeters

Tweede lezer

H.J. (Erik) Riphagen

Opdrachtgever

Gemeente Kampen

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Peeters, S.A.M. (2018). Actualisatie natuurtoets Spoorlanden, IJsselmuiden. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 18-291. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doelstelling	7
1.2 Wettelijk kader	7
1.3 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	8
1.4 Algemene opzet onderzoek	9
2. Gebiedsbescherming	10
2.1 Natura 2000	10
2.2 Natuurnetwerk Nederland	10
2.3 Houtopstanden	10
2.4 Overige natuurgebieden	11
3. Soortbescherming	14
3.1 Onderzoeksmethode	14
3.2 Flora	14
3.3 Vleermuizen	14
3.4 Overige zoogdieren	14
3.5 Broedvogels	15
3.6 Amfibieën	16
3.7 Vissen	17
3.8 Overige soortgroepen	17
4. Geraadpleegde bronnen	18
Bijlagen	
Bijlage 1 - Inventarisatiekaart Grutto 2016 (bron: Heinen, 2016)	
Bijlage 2 - Inventarisatiekaart Grutto 2017 (bron: Heinen & Schermerhorn, 2017), plangebied ligt in blauwe cirkel	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Gemeente Kampen heeft Ecogroen in 2016 een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling van bedrijventerrein Spoorlanden bij IJsselmuiden. Vanwege een aanvulling op het oorspronkelijk plan is deze quickscan geactualiseerd.

De aanvulling betreft een strook van 20 meter breed oostelijk van een deel van het oorspronkelijke plangebied. Van deze strook wordt 15 meter ontwikkeld tot een strook bos en wordt 5 meter gereserveerd voor onderhoud van de naastliggende watergang.

In het voorliggende onderzoek is de aanvulling op het plan getoetst aan de Wet natuurbescherming en gebiedsgerichte natuurbescherming. Hierbij is beoordeeld of de extra strook van invloed is op de conclusies en aanbevelingen uit het oorspronkelijke onderzoek uit 2016.

Beschermde gebieden

De extra strook naast het oorspronkelijke plan heeft ten opzichte van de conclusies en aanbevelingen in 2016 geen aanvullende negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en soorten van Natura 2000-gebied Rijntakken als gevolg van een mogelijk verhoogde stikstofdepositie. De plannen hebben ook geen schade aan NNN-gebieden tot gevolg.

Bijzondere natuurwaarden buiten het NNN worden wel aangetast door de aanvulling op de plannen. De omgeving betreft open grasland voor weidevogelbeheer met kritische en niet-kritische soorten. Het realiseren van een strook bos is van invloed op de openheid van het gebied, hetgeen invloed heeft op de geschiktheid van de omgeving voor weidevogels.

Beschermde soorten

- De aanleg van een strook bos heeft geen consequenties voor de in 2016 gerapporteerde conclusies en aanbevelingen ten aanzien van soortbescherming van flora, vleermuizen, overige zoogdieren, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, overige broedvogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelde dieren;
- Er zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten in het aanvullende plangebied;
- In het aanvullende plangebied worden vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen uitgesloten. Van schade aan (onmisbare) vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is ook geen sprake;
- Vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en zijn ook niet te verwachten binnen de invloedssfeer van de uitbreiding van de plannen. Wel zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten met provinciale vrijstelling aangetroffen en te verwachten;

- Broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aanwezig en worden niet verwacht in het aanvullende plangebied of binnen de invloedssfeer van de plannen. Wel komen weidevogels en algemene broedvogels van erven, open water, oevers en ruigten voor;
- Rugstreeppad is in de omgeving van het plangebied waargenomen. Het plangebied zelf, inclusief de extra strook, is zeer waarschijnlijk niet geschikt als voortplantingsgebied van deze soort. Verder is in het plangebied voortplanting en overwintering te verwachten van enkele algemene en laag beschermde amfibieën;
- In de watergang naast de extra strook zijn in 2016 waarnemingen gedaan van Bittervoorn en Kleine modderkruiper. Deze soorten hebben geen beschermde status meer in de Wet natuurbescherming die met ingang van 1 januari 2017 van kracht is;
- In het plangebied zijn geen overige beschermde soorten of soortgroepen aangetoond of te verwachten.

Eindconclusie en aanbevelingen

- Door de aanleg van een strook bos wordt de openheid van het gebied beïnvloed en worden nestplaatsen voor predatoren en nestrovers gecreëerd. De hiervoor toegepaste verruiming van het buffergebied rondom het plangebied leidt echter niet tot een additionele compensatieopgave voor weidevogels. Wel kan overwogen worden of de toename van predatiedruk het gebied minder geschikt maakt als weidevogelgebied;
- Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring van nestelende vogels wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Er wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Uit een biotoopbeoordeling blijkt dat het plangebied zeer waarschijnlijk niet geschikt is als voortplantingsgebied voor Rugstreeppad. Rugstreeppad is echter een pioniersoort die snel verstoord gebied kan koloniseren. Om kolonisatie tijdens de aanleg van het bedrijventerrein en strook bos uit te sluiten bevelen wij aan om in de uitvoeringsfase het ontstaan van plassen te voorkomen. Op deze wijze wordt de Wet Natuurbescherming niet overtreden;
- Voor te verwachten laag beschermde zoogdieren, vissen en amfibieën geldt bij ruimtelijke ingrepen vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming. Het nemen van verplichte vervolgstappen is voor deze soorten in deze situatie dan ook niet aan de orde.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Gemeente Kampen heeft Ecogroen in 2016 een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling van bedrijventerrein Spoorlanden bij IJsselmuiden (Heinen, 2016). Vanwege een aanvulling op het oorspronkelijke plan is de natuurtoets eveneens aangevuld.

Deze natuurtoets is bedoeld om inzicht te verkrijgen in aanwezige natuurwaarden en mogelijke effecten daarop van de aanvulling op het oorspronkelijke plan. Hiertoe zijn te verwachten effecten van de aanvulling op het plan getoetst aan de wettelijke bescherming van soorten, natuurgebieden en houtopstanden.

1.2 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de soortbescherming, gebiedsbescherming en de bescherming van houtopstanden. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>. In onderstaand kader 1.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 1.1 Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en / of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan kan het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (meestal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde zijn.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is opgedeeld in drie categorieën:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), in de praktijk onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Gierzwaluw en Buizerd, en
 - Overige vogels wier nesten alleen tijdens het broedseizoen (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest) zijn beschermd;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) zoals bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming;
- Overige nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming), onderverdeeld in:
 - soorten waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt, en
 - Soorten waarvoor provinciaal wel vrijstelling geldt.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een aanvullende rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Nationaal natuurnetwerk (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wet natuurbescherming.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

1.3 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen ten oosten van IJsselmuiden. De oorspronkelijke plannen betreffen de realisatie van een bedrijventerrein. In figuur 1.1 is het oorspronkelijke plangebied weergegeven.

Figuur 1.1: Ligging van het oorspronkelijke plangebied (rode lijn). Bron luchtfoto: Google Earth.

Om tegemoet te komen aan bezwaren tegen het oorspronkelijke plan is dit uitgebreid met een afscherpende strook bos grenzend aan de oostzijde van het plangebied. Hierbij wordt de sloot aan de oostzijde van het plangebied gehandhaafd. Ten oosten van deze sloot wordt een strook van 5 meter vrijgehouden voor onderhoud waarnaast een bossingel van 15 meter breed aangelegd. De strook is aangegeven in figuur 1.2. De agrarische bestemming van de strook moet voor deze aanpassing worden omgezet naar groenbestemming/bos.

Figuur 1.1 Ligging van de strook voor onderhoud en bossingel. Bron: gemeente Kampen

1.4 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op een locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten (hoofdstuk 2). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Wet Natuurbescherming te voorkomen.

2. Gebiedsbescherming

2.1 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Het dichtst nabij gelegen Natura 2000-gebied is Rijntakken, gelegen op een (hemelsbrede) afstand van circa 500 meter ten westen van het plangebied. Voor Rijntakken. De aanleg van een bosstrook heeft geen invloed op de doelstellingen die in het kader van Natura 2000 voor dit gebied zijn opgesteld.

Sinds 1 juli 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking, waarmee de potentiële toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in beeld kan worden gebracht. Emissie van stikstofoxiden ontstaat onder andere door verbranding van fossiele brandstoffen bij stook van CV-installaties of in het verkeer. De stikstof slaat in het plangebied en omgeving neer (stikstofdepositie) en kan negatieve effecten op beschermde natuur hebben tot op vele kilometers afstand van de bron.

De aanvullende maatregel heeft ten opzichte van het oorspronkelijke plan een verwaarloosbaar effect op de stikstofdepositie omdat in de gebruiksfase geen extra stikstofuitstoot optreedt. Een aanvullende AERIUS-berekening is daarom niet van toepassing.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

Uit de Atlas van Overijssel blijkt dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in Overijssel nog EHS genoemd (bron: Atlas van Overijssel 2016). Op circa 500 meter ten westen van locatie stroomt de IJssel. De rivier en de uiterwaarden vormen het dichtstbijzijnde gebied dat in het NNN is aangemerkt als 'bestaande natuur'.

Op basis van een uitspraak van de Raad van State¹ dient in verband met goede ruimtelijke ordening, externe werking op het NNN altijd beoordeeld te worden. Gezien de aard van de maatregel en de afstand tot het NNN kan in dit geval met zekerheid worden vastgesteld dat er geen sprake is van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

2.3 Houtopstanden

In het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig. Dit onderdeel van de Wnb is derhalve niet van toepassing.

¹ ABRVS Uitspraak 201509359/1/R1

2.4 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en het Nationaal natuurnetwerk bevinden zich ook natuurgebieden beschermd door middel van provinciaal beleid, veelal beschreven in omgevingsplannen of streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het oorspronkelijke plangebied en het gebied voor de aanvullende maatregel liggen in gebied met bijzondere natuurwaarden buiten het NNN. Provincie Overijssel heeft het plangebied aangemerkt als 'Open grasland weidevogelbeheer niet-kritische soorten en kritische soorten'. De ligging en betekenis hiervan is beschreven in het onderzoeksrapport uit 2016 (Heinen, 2016).

In het rapport uit 2016 is tevens aangegeven op welke wijze compensatiemaatregelen kunnen worden getroffen voor het verlies aan broedbiotoop voor (weide)vogels zoals Scholekster, Kievit, Grutto, Wulp, Tureluur, Graspieper, Gele kwikstaart, Krakeend en Kuifeend die tijdens de inventarisatie in 2016 zijn aangetroffen. Gangbaar is om bij effecten op weidevogels te rekenen met het aantal Gruttopaartjes dat verloren gaat en hiervoor een compensatieopgave van 2 hectare hoogwaardig weidevogelgebied per broedpaar vast te stellen. Voor het vaststellen van het aantal broedparen is naast het plangebied een bufferzone van 200 meter gehanteerd. In het oorspronkelijke plangebied inclusief bufferzone zijn in 2016 7 broedparen Grutto vastgesteld. De oorspronkelijke compensatieopgave bestaat derhalve uit 14 hectare hoogwaardig weidevogelgebied.

De aanleg van een strook bos heeft additionele effecten op de geschiktheid van het gebied voor weidevogels. Openheid van het landschap is een belangrijke randvoorwaarde voor weidevogels; hoe opener het landschap hoe groter de dichtheid. Ontwikkeling van een strook bos beperkt de openheid en belemmert het uitzicht. Bovendien kan een strook bos op termijn een nestlocatie worden van nestrovers zoals Zwarte kraai of predatoren zoals Buizerd. De aanleg van de strook bos heeft daarom een negatief effect op de geschiktheid van de omgeving voor broedterritoria van weidevogels.

In de omgeving liggen al enkele bomenrijen en bosschages (onder meer aan de Zwolseweg en de Oosterlandenweg). Bovendien is op het industrieterrein een bouwhoogte tot 15 meter toegestaan tot op de grens van het plangebied. De belemmering van het uitzicht wordt daarom maar in heel beperkte mate beïnvloed door de strook bos. Wel neemt mogelijk de predatiedruk toe.

In de studie van Heinen (2016) is het advies ten aanzien van de compensatiemaatregel bepaald op basis van een bufferzone van 200 meter rondom het plangebied. Deze buffer wordt ook de provincie Overijssel gehanteerd voor openheid rondom kerngebieden met beheertype weidevogelbeheer kritische soorten (Overijssel, 2017). Voor de beoordeling van het effect van de strook bos wordt de grens van de buffer opgeschoven met de breedte van de aanvullende maatregel, namelijk 20 meter. In de nieuwe buffer zijn in 2016 geen extra broedterritoria van Grutto geconstateerd.

In 2017 is in het kader van een onderzoek naar weidevogels in de IJsseldelta (Heinen & Schermerhorn, 2017) een inventarisatie van weidevogels uitgevoerd waarin ook het plangebied valt. Het aantal broedparen Grutto in het plangebied inclusief bufferzone bedroeg bij deze inventarisatie 3. Aantallen broedparen kunnen van jaar tot jaar verschillen omdat weidevogels elk jaar een nieuwe nestlocatie creëren binnen het areaal waarnaar zij terugkeren. Omdat de inventarisatie in 2017 geen groter aantal broedparen in het gebied oplevert, volstaat het hanteren van de waarnemingen uit 2016 voor het bepalen van de compensatiemaatregel. Op grond van voorgaande overwegingen constateren we dat de aanleg van de strook bos geen directe aanleiding geeft tot het nemen van additionele compenserende maatregelen. Wel kan overwogen worden of de mogelijke toename van predatiedruk het gebied minder geschikt maakt als weidevogelgebied.

Blijft staan dat door de bouw van het bedrijventerrein en het planten van een bosstrook er sprake is van aantasting van weidevogelgrasland. Verlies van omgerekend maximaal 7 paar Grutto betekent in voorliggende worstcase berekening een compensatieopgave van 14 ha weidevogelgebied. In het kader op de volgende pagina is voor deze berekening een globale kosteninschatting gepresenteerd.

Kader 2.2 Globale kostenraming weidevogelcompensatie

Voor het verkrijgen van de voorgestelde compensatie is een globale kostenraming gemaakt. De opzet hiervan is eerder gebruikt en tot stand gekomen samen met de provincie in het kader van IJsseldelta Zuid. Het betreft geen vastgelegde vorm van compensatie, maar een weergave hoe gecompenseerd zou kunnen worden met inzicht in welke richting de benodigde kosten gaan. In deze situatie is uitgegaan van de realisatie van optimaal weidevogelgrasland (circa 14 hectare). Uiteindelijk kan hiervan afgeweken worden door de keuze van een ander beheerpakket, een ander vorm van beheer of eigendom. Dit zal uiteindelijk vastgelegd worden bij de definitieve plannen in overeenstemming met de Provincie Overijssel en de Gemeente Kampen. Voor de ontwikkelingsperiode is dezelfde redenering en kostenreferentie gekozen als voor de compensatie voor de IJsseldelta-Zuid (TAUW 2012), destijds overeengekomen met de Provincie Overijssel. Hierin wordt gesteld dat de gedurende de jaren dat de weidevogelstand nog niet de maximaal beoogde omvang heeft bereikt, de beheerkosten als compensatiekosten beschouwd kunnen worden. Wanneer de weidevogelstand vervolgens op peil is, kan teruggevallen worden op de dan geldende reguliere regelingen. Voor deze periode wordt voor de IJsseldelta-Zuid uitgegaan van tien jaar, gebaseerd op de ontwikkelingstijd uit het handboek Natuurdoeltypen. Hiermee kan tot de volgende berekening worden gekomen:

Eenmalige inrichtingskosten: €125,- / hectare;
 Voorzieningen opzetten grondwaterpeil: € 200,- / hectare;
 Verwervingskosten, regionale grondprijs: €45.000,- / hectare;
 Afwaardering grond van landbouw naar natuur van 85%.

Grond behoudt zijn agrarische functie: met beheerovereenkomst

- Inrichtingskosten: € 325,- / hectare
 - Jaarlijkse beheervergoeding conform tarieven SNL - Weidevogelgrasland rust (pakket A01.01.01): € 13.755,- / hectare (eenmalig gekapitaliseerd voor 10 jaar)
 Totaal 14 hectare = € 197.120,-

Naast het behouden van de agrarische functie maar met weidevogelbeheer, is er ook de mogelijkheid om de gronden geheel om te zetten naar natuur. Dit betekent dat de compensatiegronden een andere functie krijgen dan de gronden die gecompenseerd worden. Ook liggen de kosten hiervan hoger. Voor het totaalbeeld zijn de beide mogelijkheden hieronder op een vergelijkbare wijze weergegeven.

Grond krijgt een permanente natuurdoelstelling: met verwerving, conform tarieven SNL Vochtig weidevogelgrasland (pakket N13.01)

- Grondverwerving: € 45.000,- / hectare
 - Inrichtingskosten: € 325,- / hectare
 - Beheerkosten: € 4.976,- / hectare (eenmalig gekapitaliseerd voor 10 jaar)
 Totaal 14 hectare = € 704.214,-

Grond krijgt een permanente natuurdoelstelling: zonder verwerving, conform tarieven SNL Vochtig weidevogelgrasland (pakket N13.01)

- Afwaardering grond: €38.250,- / hectare
 - Inrichtingskosten: € 325,- / hectare
 - Beheerkosten: € 4.976,- / hectare (eenmalig gekapitaliseerd voor 10 jaar)
 Totaal 14 hectare = € 609.715,-

Vermelde bedragen zijn exclusief 20% organisatiekosten, welke aanvullend op de vergoedingen wordt verstrekt.

3. Soortbescherming

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende geactualiseerde beoordeling is gebaseerd op een veldonderzoek op 8 juni 2018 door een ervaren inventarisatiemedewerker van Ecogroen. Het veldonderzoek vond plaats onder lichtbewolkte, droge omstandigheden met weinig wind en een temperatuur van 18°C. Tijdens dit veldbezoek is gekeken naar het effect van de aanleg van de strook bos waarbij met name aandacht is besteed aan in de Wet Natuurbescherming beschermde soorten. In combinatie met de bevindingen van het onderzoek uit 2016, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijke impact van de aanleg van de strook bos op aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen wordt per soortengroep beschreven of de aanleg van de strook bos de bevindingen en aanbevelingen van de studie in 2016 verandert.

3.2 Flora

In 2016 is aangegeven dat de aanwezige flora van voedselrijk grasland met dominantie van Engels raai-gras geen aanleiding geeft voor het nemen van vervolgstappen voor flora. Het onderzoek naar de aanleg van de strook bos wijzigt dit oordeel niet.

3.3 Vleermuizen

Potentiële vaste verblijfplaatsen

In 2016 zijn verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten vanwege het ontbreken van bomen met geschikte holten en bebouwing met geschikte verblijfsruimten. Deze conclusie wijzigt niet door de voorgenomen aanleg van de strook bos. Het nemen van vervolgstappen, zoals het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, is niet aan de orde.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

In 2016 is geconstateerd dat het plangebied beperkt foerageergebied vormt voor soorten zoals Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis en dat er geen sprake is van een vliegroute voor vleermuizen. Dit oordeel geldt ook voor het gebied waar de strook bos wordt gerealiseerd. Er is dan ook geen aantasting van vliegroutes te verwachten. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

3.4 Overige zoogdieren

Bij overige zoogdieren wordt in de Wet natuurbescherming onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime:

1. Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn
2. Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)
3. Overige soorten

Soorten uit de categorieën 1 en 2 zijn in het plangebied niet geconstateerd of te verwachten op basis van veldbezoek in 2016 en 2018, verspreidingsgegevens en terreinkenmerken. Vervolgstappen voor soorten uit deze categorieën zijn niet aan de orde.

In 2016 is geconstateerd dat in het plangebied en de directe omgeving diverse vaste verblijfplaatsen van kleine overige zoogdiersoorten uit de categorie 3 aanwezig of te verwachten zijn. Het betreft bijvoorbeeld soorten als Veldmuis, Mol, Haas en Huisspitsmuis.

Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde overige zoogdieren verloren gaan. Voor deze laag beschermde zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is.

3.5 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (bijvoorbeeld roofvogels) zijn in 2016 noch in 2018 in het plangebied aangetroffen en worden ook niet verwacht op basis van het aanwezige biotoop. Vervolgstappen voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn derhalve niet aan de orde.

Kader 3.1 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Overige broedvogels

In 2016 is geconstateerd dat in het plangebied broedbiotoop aanwezig is voor weidevogels van open grasland en algemene vogelsoorten van erven, open water en oevers van sloten en ruigten zoals Spotvogel, Kneu, Wilde eend, Grauwe gans, Knobbelzwaan, Meerkoet, Waterhoen en Grasmus. Deze situatie is in 2018 niet anders.

In paragraaf 2.4 is aangegeven welke consequenties de aanvullende aanleg van de bosstrook heeft voor weidevogels. Hiervoor wordt op basis van de beschermde status van het gebied een advies voor een compensatiemaatregel gegeven.

Daarnaast geldt dat alle broedvogels gedurende het broedseizoen beschermd zijn en in deze periode niet mogen worden verstoord of geschaad. Voor verstoring van nestelende vogels wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de

periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Er wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. In de Wet Natuurbescherming blijven vogels beschermd en is ondermeer het opzettelijk doden, vangen en verstoren van vogels verboden, alsmede het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten en rustplaatsen.

3.6 Amfibieën

Rugstreepad

In 2016 is geconstateerd dat in het plangebied en de directe omgeving zijn de laatste vijf jaar op meerdere plaatsen exemplaren van de strikt beschermde Rugstreepad waargenomen. Op basis van gericht onderzoek is toen geconstateerd dat de soort niet in het plangebied aanwezig was. In 2018 is dit herbevestigd voor het plangebied met inbegrip van de uitbreiding voor de aanleg voor de strook bos. Aanwezigheid van Rugstreepad in het plangebied wordt uitgesloten.

We wijzen wel nadrukkelijk nogmaals op de volgende aanbeveling uit 2016, die ook nu nog van toepassing is: Rugstreepad is een opportunistische soort die vaak voorkomt in pioniersituaties (zie kader 3.2). Bouwterreinen hebben een grote aantrekkingskracht op Rugstreepadden. Er wordt immers geschikt leefgebied geschapen door het aanbrengen van rul bouwzand en er kunnen plassen ontstaan. Om eventuele negatieve effecten bij de toekomstige aanleg van het bedrijventerrein of de strook bos uit te sluiten bevelen wij aan om tijdens de werkzaamheden zoveel mogelijk te voorkomen dat geschikte voortplantingswateren op het bouwterrein ontstaat (bijvoorbeeld diepe rijsporen en laagten waar water in kan blijven staan). Dit om hervestiging van Rugstreepad in het plangebied te voorkomen. Zekerheidshalve dient het plangebied jaarlijks, aan het begin van de activiteit periode van de soort, door een ter zake deskundige te worden gecontroleerd op geschikte voortplantingswateren en individuen. Eventueel aanwezige exemplaren (en eisnoeren) worden hierbij overgeplaatst naar nieuwe leefgebied, waarna het voortplantingswater wordt gedempt. Op deze wijze wordt de Wet Natuurbescherming niet overtreden.

Kader 3.2 Rugstreeppad (bron: RvO 2014).

Omdat Rugstreeppad een opportunistische soort is, die op zoek naar nieuwe leefgebieden afstanden van meer dan 2,5 kilometer kan afleggen, dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van Rugstreeppad in het plangebied. De kwetsbare perioden van Rugstreeppad zijn volgens de soortenstandaard (RvO 2014) de voortplantingsperiode en de winterrustperiode. De kwetsbare periode van de voortplanting loopt van april tot en met juli. De kwetsbare periode van de winterrust loopt van half oktober tot en met maart. De genoemde perioden kunnen eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en afhankelijk van de meteorologische omstandigheden.

Overige amfibieën

In 2016 is aangegeven dat aanwezigheid van overige zwaar beschermde amfibieën op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikt biotoop niet te verwachten is. Dit is ook op de locatie voor de strook bos van toepassing. Wel zijn Kleine watersalamander, Bastaardkikker, Meerkikker, Gewone pad en Bruine kikker in het plangebied voortplantend en overwinterend aanwezig en te verwachten. Het betreft algemene en laag beschermde soorten. Bij de werkzaamheden gaan mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde amfibieën verloren. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten is voorliggende situatie een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

3.7 Vissen

In 2016 zijn in de watergangen tijdens het veldbezoek waarnemingen gedaan van Bittervoorn Kleine modderkruiper. Deze soorten hadden in de toen van toepassing zijnde Flora- en faunawet een beschermde status. Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Hierin zijn deze soorten niet meer beschermd waardoor werken volgens een gedragscode of aanvraag van een ontheffing niet meer van toepassing is.

Overige beschermde vissoorten zijn in 2016 niet aangetroffen of te verwachten. Dit is ook voor de locatie van de strook bos het geval. Vervolgstappen voor vissen zijn derhalve niet aan de orde.

3.8 Overige soortgroepen

In 2016 zijn in het plangebied zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden aangetroffen of te verwachten. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soortgroepen en worden ze dan ook niet verwacht. Deze situatie is ook voor de strook bos van toepassing. Het nemen van vervolgstappen is niet aan de orde.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van EZ (2015). Besluit van de Minister van Economische zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

RvO (2014). Soortenstandaard Rugstreeppad *Bufo calamita*. Versie 2.0, december 2014.

Heinen, M.A. (2016). Natuurtoets Spoorlanden, IJsselmuiden. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 16-103. Ecogroen bv Zwolle.

Heinen, M.A. & P.W. Schermerhorn (2017). Weidevogels in de IJsseldelta in 2017. Inventarisatie van weidevogels in kansrijke gebieden voor weidevogelbeheer in de IJsseldelta. Rapport 17-125. Ecogroen bv Zwolle.

Provincie Overijssel (2017). Natuurbeheerplan provincie Overijssel. Plantekst behorende bij GS-besluit 26 september 2017.

Internet

Atlas van Overijssel (http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1)

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

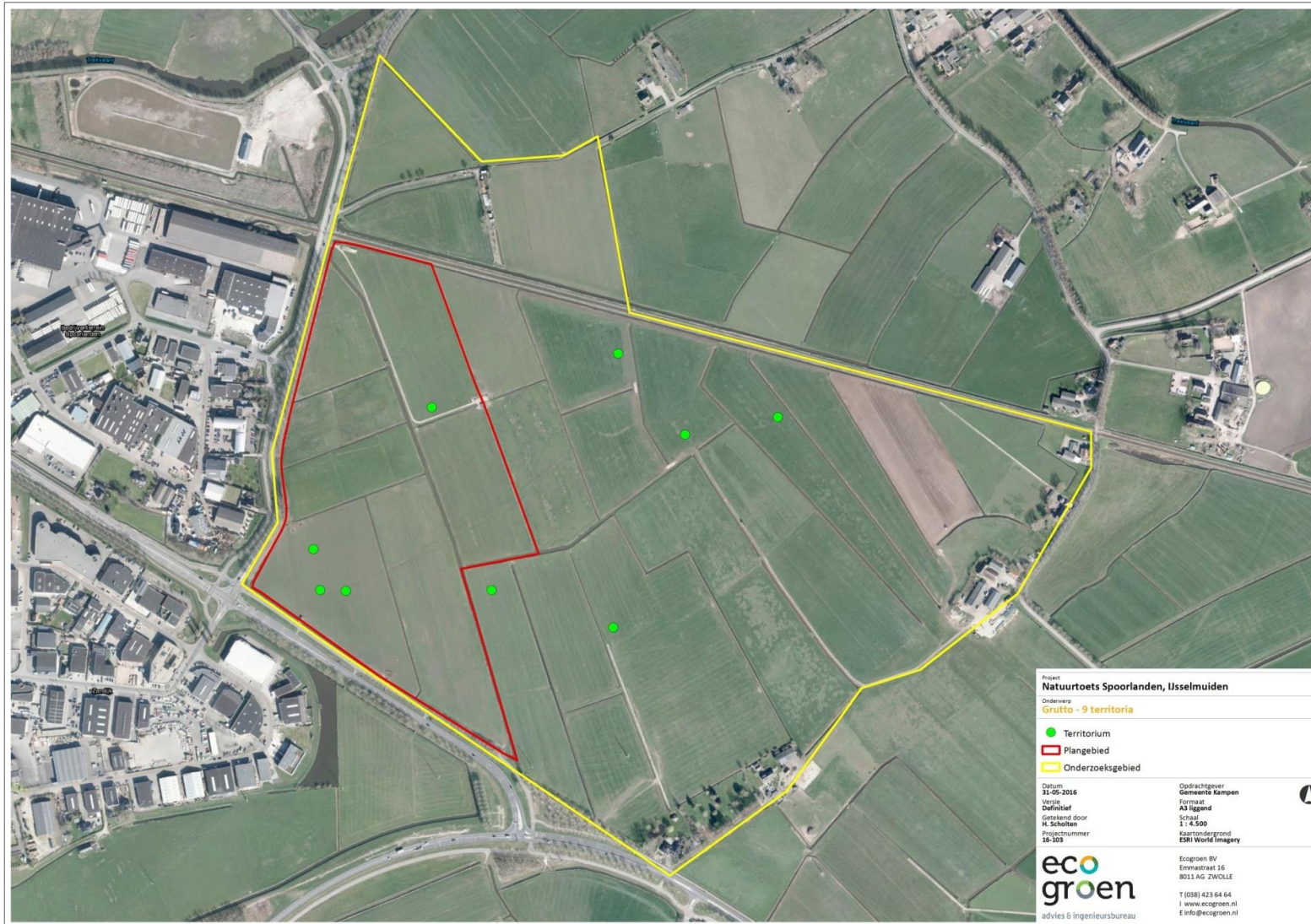
Ndff-ecogrid.nl (Uitvoerportaal Nationale databank flora en fauna), geraadpleegd op 8 juni 2018.

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Bijlagen

Bijlage 1 - Inventarisatiekaart Grutto 2016 (bron: Heinen, 2016)

Bijlage 2 - Inventarisatiekaart Grutto 2017 (bron: Heinen & Schermerhorn, 2017), plangebied ligt in blauwe cirkel

